

Dette bør du vite om gipsplater

Gipsplater er et produkt som er utmerket å anvende til vegger, tak, på gulv, i kjeller, i badet, på loft, i garasjen. Egentlig er gipsplater et genialt produkt, lett å jobbe med fordi du kommer greit i mål ved bruk av enkelt verktøy og begrenset snekkerferdighet.

Når det er snakk om gjør-det-selv-bygging, taler den enkle monteringen absolutt til gipsplatens fordel.

Det meste blir enda greiere når du får instruksjon

I denne brosjyren får du en grunnleggende oversikt på hvordan du bør omgås gipsplater, fordeler, ulemper, lure knep og praktiske tips.

Norgips har for øvrig et godt informasjonsmaterieell lagt ut på internett i tillegg til våre brosjyrer du kan få hos byggevareforhandleren. For øvrig er vi alltid tilgjengelig på våre hjemmesider www.norgips.no

Vennlig mot allergiske mennesker

Mange reagerer allergisk eller får annet ubehag av stoffer som skilles ut fra byggematerialer. Gipsplater er et av de eldste byggeplatene på markedet, og er dermed et velprøvd materiale. Både gjennom laborietester og mange års praktisk bruk, er det ikke påvist utskilling av skadelige stoffer. Kort og godt er gipsplater det ideelle valg for et godt innemiljø. Er du spesielt interessert i miljøgevinster, skal du ta en titt på våre hjemmesider.

Hemmer brannutvikling

Jo lenger tid det tar før en brann sprer seg, jo større er mulighetene for å begrense skadene eller redde ut mennesker og gjenstander. Gips er et mineral og brenner ikke. Oppstår det brann i et rom, vil gipsplatenes kjemiske sammensetning faktisk sinke utviklingen av brann i den mest kritiske perioden.

Gir god lydisolering

Gipsplater er blant de beste støyisolerende byggematerialene. Ved valg av riktig vegg- og takkonstruksjoner kan alle krav til lydisolering oppfylles. Husk at optimal lydisolering krever at veiledningene følges nøye.

Grei overflatebehandling

Det er enkelt å male, tapetsere eller sette opp fliser med gipsplater som underlag. Gipsplater er et stabilt materiale som ikke sprekker eller forandrer form. Utvendige hjørner er alltid utsatt for slag og skader. Norgips leveringsprogram inneholder derfor bl.a. stålprofiler som både forsterker hjørnet og gir en pen kant.

Villig til å formes

Med gipsplater kan du lage runde hjørner og buede himlinger. Bruker du en 6 mm plate, kan denne med noen lure triks bøyes i meget små radier. For øvrig har vi spesialprodukter som gir spennende muligheter for å sette et vakkert og personlig preg på vegger og tak.

Enkelt å henge opp på veggen

Mange bruker virkelig solide opphengsanordninger til de letteste ting. Husk at bilder som oftest ikke behøver annet enn en stift å henge på, mens de tyngre ting trenger en enkel og grei x-krok, eller kanskje en solid ekspansjonsplugg. Følg våre anbefalinger, så går alt greiere enn du kanskje tror.

Godt verktøy og gode råd

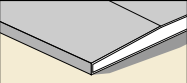
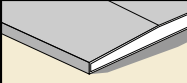
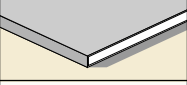
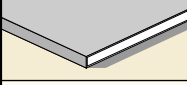

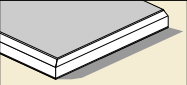
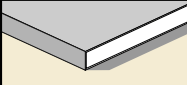
Med stadig oppmerksomhet mot byggebransjens behov, utvikler Norgips tilhørende produkter og hjelpemidler for å gjøre brukerens hverdag enklere og det ferdige resultat bedre.

Vårt leveringsprogram omfatter derfor også praktisk montasjeverktøy, hjørne- og kantbeslag, sparklingsprodukter og transporthjelp til håndtering av gipsplater.

Bli kjent med alle Norgips-produktene på www.norgips.no, eller spør etter spesialbrosjyre hos vår forhandler.

Hvordan velger jeg riktig gipsplate?

	Norgips Standard 13		Norgips Rehab 6
Bruksområde	Til alle typer vegger og tak hvor det ønskes plane overflater og tette konstruksjoner.	Bruksområde	Spesielt for rehabilitering. Velegnet til buer. Kan bøyes i meget små radier.
Utførelse	Forsenkede langsider for skjøtesparkling og rette kortkanter.	Utførelse	Forsenkede langsider for skjøtesparkling og rette kortkanter.
Brannklassifisert	K1-A, In 1	Brannklassifisert	Nei
Mål	Bredde 900 mm og 1200 mm Lengde 2200 til 3600 mm	Mål	Bredde 900 mm Lengde 2500 til 3000 mm
	Norgips Vindtett GU 9		Norgips Villa Vindtett 6
Bruksområde	Til vindtetting og vindavstiving i yttervegger. Vindsperre i isolerte tak med opplekket tekking. Velegnet også over kalde rom.	Bruksområde	Vindtett og værfast underkleddning og vindavstiving av yttervegger i småhus.
Utførelse	Rette kanter med kartong på langsiden.	Utførelse	Impregnert og kledd med spesialkartong. Rette kanter med kartong på langsiden.
Brannklassifisert	K1-A, Ut 1	Brannklassifisert	Nei
Mål	Bredde 1200 mm Lengde 2400 til 3000 mm	Mål	Bredde 1200 mm Lengde 2550 til 2740 mm
	Norgips Hard 13		Norgips Brannplate 15
Bruksområde	Velegnet til vegger i aktive miljøer. Motstandsdyktig motslag og støt.	Bruksområde	Spesialplate for brannbeskyttelse
Utførelse	Forsenkede langsider for skjøtesparkling og rette kortkanter.	Utførelse	Forsenkede langsider for skjøtesparkling og rette kortkanter.
Brannklassifisert	K1-A, In 1	Brannklassifisert	K1-A, In 1
Mål	Bredde 900 mm og 1200 mm Lengde 2400 til 3000 mm	Mål	Bredde 900 mm og 1200 mm Lengde 2400 til 3000 mm
	Norgips Kortplank 13		Norgips Gulvplate 13
Bruksområde	Takplater i brukervennlige formater. Velegnet til nybygg og rehabilitering.	Bruksområde	Ideelt til undergulv for parkett, tepper, belegg og keramiske fliser i tørre rom. Rehabilitering.
Utførelse	Maskinskåret fas på alle 4 sider som gir en dekorativ oppdeling av flatene.	Utførelse	Rette kort- og langkanter. Kartong på langside.
Brannklassifisert	K1-A, In 1	Brannklassifisert	K1-A, In 1
Mål	Bredde 600 mm Lengde 1800 til 2400 mm	Mål	Bredde 600 mm Lengde 2400 mm

Platevelger • Velegnet ○ Kan brukes

Bruksområde / Platetype	Standard	Rehab	Vindtett GU	Vindtett	Hard	Plank	Kortplank	Gulvplate	Brannplate
Tak	•	•			○		•		○
Vegger	•	•			•				○
Vegger, våtrom	•				•				○
Rehabilitering	•	•	○	○	○	•	•	•	○
Buer og bøyde former	○	•							
Søyler/Drager, brannbeskyttelse	•				•				•
Gulvkonstruksjon	○				•			•	
Vindtetting og vindavstiving, tak		•							
Vindtetting og vindavstiving, yttervegg		•	•						

Slik starter du jobben

Gipsplater er lette å kutte. Skjær gjennom forsidekartongen med en hobbykniv. Bruk en platevinkel eller et rett bord å føre kniven etter. (fig.1) Knekk deretter platen og skjær gjennom kartongen. Skjærer du på baksiden, blir det et renere kutt. (fig.2) Ved kutting av smale striper, må du skjære på begge sider.

Til større jobber kan det lønne seg å kjøpe en kantskjærer.

Slik gjør du et vinkelutsnitt

Bruk en snekkersag/stikksag til det korteste snittet, og hobbykniven til det lengste. Deretter knekker du platen og skjærer med kniven fra baksiden. Enkelt og greit.

Slik lager du hull

Det enkleste er å gjøre jobben før platen er montert. Det krever at du først måler og merker posisjonen for hullet som skal skjæres ut. En "rotterumpe" eller elektrisk stikksag er greit å bruke. Bor et hull slik at du får plass til sagbladet, og skjær ut. Til el-bokser brukes hullsag med riktig diameter. Norgips har et spesialverktøy som heter "Hole in one". Med dette hjelpemidlet for hånden sparer du mye tid, og jobben går greiere.

Lag en perfekt skjøtekant

Gipsplateskjøter uten kartongkledd kant som senere skal sparkles, bør "fases" (lage en liten skråkant) før platene monteres. Dette gjør du enkelt med kniv (fig.3), grovt sandpapir og pussekloss (fig.4)

På denne måten får du en fordypning som senere skal fylles med sparkelmasse (fig.5).

Et alternativ til dette er å montere platene slik at det blir en åpning på 2-3 mm imellom.

Ikke bruk skåret kant mot forsenket.

Mange legger gipsplaten på gulvet for så gjøre skjærejobben. Det er en tung og urasjonell måte å arbeide på. Anvend heller et arbeidsbord i riktig arbeidshøyde. (fig.6)

fig.2

fig.3

fig.4

fig.5

fig.6

Svar på spørsmål vi ofte hører

Hvordan skal gipsplater lagres?
Svar: Platene skal oppbevares tørt og på plant underlag. Unngå at platene trekker fuktighet fra underlaget.

fig.1

Montering av gipsplater blir enklere når du følger anbefalingene

Normal stenderavstand på vegger (mål mellom spikerslagene) er 60 cm. Dermed passer platebredden 120 cm akkurat til stenderverket. (fig.1) Skulle du være i den situasjonen at stenderavstanden ikke er standardisert, kan det lønne seg å montere platene liggende. Dermed får du kortere lengder å kappe. Det er ikke nødvendig med spikerslag i den liggende skjøten dersom det ikke er brannkrav. For øvrig er det mange som foretrekker å montere platene liggende, så det er ikke feil å gjøre montasjen på den måten. Husk at alle kortkantene skal skjøtes på et spikerslag uansett stående eller liggende montering.

Hvordan festes gipsplatene best?

Egentlig har du 2 valgmuligheter – spikre eller skru. Vi anbefaler å bruke skruer fordi det kan forekomme at spikrene kan krype litt ut etter en tid på grunn av bevegelse i stenderverket. Spesielle gipsplateskruer får du kjøpt, og bruker du skruedrill går jobben unna fort og greit.

fig.1

fig.2

fig.3

Lure knep ved innfestingen

Det er viktig at skruer/spiker lager en liten fordypning i gipsplatens kartong. Da blir det enkelt å sparkle pent. Trekk derfor til skruen såpass hardt at dette skjer ved skruhodet. (fig.6)

Når du har prøvd deg fram og stilt riktig moment på drillen, skjer dette automatisk.

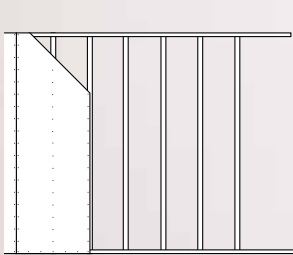
Bruker du spiker, skal du slå det siste hammerslaget på spikeren forsiktig slik at det blir en fordypning uten at gipsen knuses. Husk å benytte spesielle gipsplatespikre. Plasser fortrinnsvis kuttete kanter ved avslutninger og hjørner.

Kan gipsplater limes på veggen?

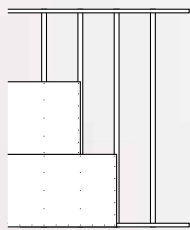
Gipsplater kan limes på vegger hvor spiker/skruefeste er dårlig, for eksempel på murvegger. Du bruker da et spesielt heftemiddel som påføres gipsplaten, for eksempel fliselim. Underlaget bestemmer hvilket heftemiddel som skal brukes. Det er viktig at platene monteres 10-15 mm opp fra gulvnivået slik at du har justeringsmulighet. Bruk gipsplatebiter som avstandsklosser.

Montering trinn for trinn

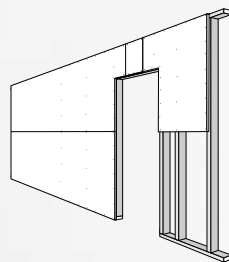
- Legg en list på gulvet slik at du får en avstand fra gulv til plate. (fig.4)
- Merk deg at gipsplatene alltid har et undermål i bredden. Skal du sette opp en lang vegg, så lag en liten glipp mellom platene slik at plateskjøtene kommer i riktig posisjon på stenderverket. (fig.5)
- Start monteringen ved å skru langs midten av platen. Sjekk med et water at platen er i lodd. (fig.2)
- Sett skruene med en avstand på 25 - 30 cm på midten av platen, (fig.5) og fortsett med kantene hvor skruene settes min. 10 mm fra platekanten med 20 cm mellomrom. (fig.3)
- Er kanten skåret, øker du avstanden fra kanten til min. 15 mm.
- Husk hjørnebeslag på ytterhjørner.

Stående montering

Liggende montering

Skjøt døråpning

fig.7

fig.8

Lure knep ved tilpasning i døråpning

Det er viktig at skjøter over døråpning ikke følger ytterkanten, men går et stykke inn over åpningen. (fig.7)

Monter derfor platen 10-20 cm inn over døråpningen, og sag i overkant ut til stenderen. (fig.8)

Skjær deretter med en stanleykniv langs stenderen og brekk platen på samme måte som et utvendig hjørne.

Gjenta dette på motsatt side, og sett inn den siste platebiten over åpningen.

fig.4

fig.5

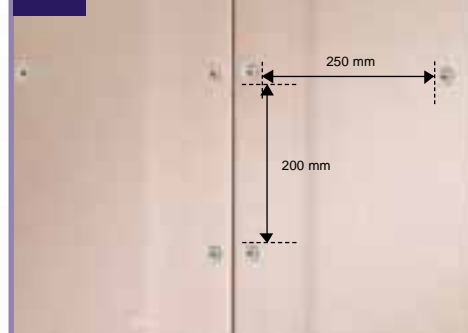
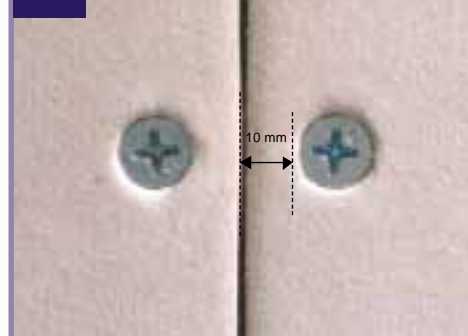

fig.6

Svar på spørsmål vi ofte hører

Kan jeg med fordel montere gipsplater liggende?

Svar: Ja, liggende montering er spesielt egnet hvis ikke avstanden mellom spikerlagene er standard. Monteringstips finner du på våre hjemmesider.

Hvordan skjøter jeg gipsplatene over vinduer og dører?

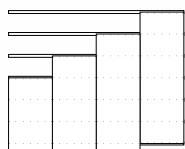
Svar: Det er stadig bevegelser i vindu / dør. Av denne grunn må skjøtene legges minst 10 cm innenfor karmene. Se illustrasjon.

Hvis jobben din er å bygge et helt rom, starter du alltid med taket før veggene. Det vanligste er at gipsplatene monteres på lekter som festes på tvers av bjelkelaget. Eventuelt kan monteringen gjøres rett på bjelkelaget. Er avstanden mellom takbjelkene mer enn 60 cm må du lekte.

Det går enklere med 2 til jobben

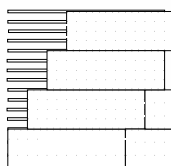
Ved montering av gipsplater i tak er det lurt å være 2. En som holder, mens den andre skrur. (fig.1) Start alltid fra midten av platen og ut mot ytterkantene. Hvis du jobber alene kan du enkelt lage deg en "hjelpemann". (fig.2) For å gjøre jobben veldig arbeidsbesparende kan du spørre forhandler om leie av plateheis.

Forskjellige monteringsmåter

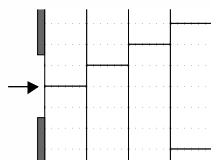
PLATER PÅ TVERS

Kortkantene skal forskyves i forhold til hver enkelt plate. Ved 2-lags platemontering må plateskjøtene forskyves slik at det ikke blir gjennomgående skjøter.

PLATER PÅ LANGS

Merk at lekteavstanden er maks. 30 cm og at kortkantene forskyves i forhold til hver enkelt plate.

SKJØTER I FORHOLD TIL LYSINNFALL

Hvis mulig bør montasjen planlegges slik at kortkantskjøtene går vinkelrett mot de største vinduene.

Husk skjøtekanten

Før du monterer platene bør du fase endekantene (lage en liten skråkant).

Bruk en pussekloss og sandpapir eller en hobbykniv. Alternativt kan du lage en åpning på 2-3 mm. Dermed blir sparklingsresultatet perfekt.

Svar på spørsmål vi ofte hører

Hvordan lydisolerer jeg mellom etasjene?

Svar: Monter spikerslagene ved hjelp av lydbøyler. Selve platemonteringen skjer som beskrevet ovenfor. Se for øvrig våre hjemmesider.

Finnes det spesiell akustikkplater?

Svar: Ja, Norgips Akustikkpanel benyttes til bl.a. akustisk regulering i tak, men kan også anvendes på vegger. Leveres med eller uten perforering.

fig.1

fig.2

fig.1

fig.2

fig.3

fig.4

Kanskje du senere må ha adgang bak veggen?

NORGIPS

Det er ofte en nødvendighet å ha tilgang til elektriske installasjoner, rørapplegg, ventilasjon og lignende som ligger bak veggen eller taket. Norgips har 2 typer inspeksjonsluker:

Push Up som passer inn i alle miljøer fordi den nesten ikke syns, og den rimeligere TS som for øvrig levers som brannsikre inspeksjonsluker innenfor flere brannklasser.

Norgips Push Up passer inn over alt fordi den nesten ikke syns.

Med Norgips Push Up blir luken nesten ikke synlig. Den tynne aluminiumsrammen kan fargesettes og selve døren har en slett overflate som kan males, tapetseres – ja til og med flislegges. Derfor passer Norgips Push Up spesielt godt hvor som helst hvor inspeksjonsluken skal gjøre minst mulig av seg. (fig.7) Åpne- og låsemekanismen er genial. Med Norgips Push Up monterer i veggen eller i taket behøver du verken nøkkel eller verktøy. Det holder med et lett trykk på luken, og vips har du adgang.

Norgips TS brannsikre inspeksjonsluker

TS leveres i én standard type uten isolasjon der hvor det ikke stilles branntekniske krav, og 2 typer som tilfredsstiller brannklassene EI 30 (A30) og EI 60 (A60). (fig.6) Uansett om konstruksjonen består av ett eller flere lag gipsplater, settes luken raskt og enkelt på plass takket være et unikt ramme- og innfestingssystem.

Til våtrom har Norgips TS spesiell tetteliste.

Norgips Inspeksjonsluker leveres i mange størrelser, og kan for øvrig spesialbestilles etter eksakte mål.

Alle luker kan bestilles i rustfri utførelse.

Enkel montering trinn for trinn

Det ligger lang erfaring bak utviklingen av Norgips produktene. Konstruksjoner og egenskaper er gjennomprøvd både i teori og praksis før de slippes på markedet. Et av våre hovedmål er at våre tilbehørsprodukter skal være enkle å montere.

Monteringsanvisning og utskjæringsmal finnes på esken.

- Hold festerammen mot veggen der du vil plassere luken og merk rundt med en blyant. (fig.1)
- Bruk ei stikksag (rotterumpe) og skjær etter merket i overkant, på den ene siden og i underkant. (fig.2)
- Den siste siden skjærer du med en stanleykniv. (fig.3)
- Til slutt slår du platen inn med knyttneven og skjærer kartongen med kniven. (fig.4)
- Fest stålrammen med klips som følger med.
- Press luken på plass i rammen. (fig.5)

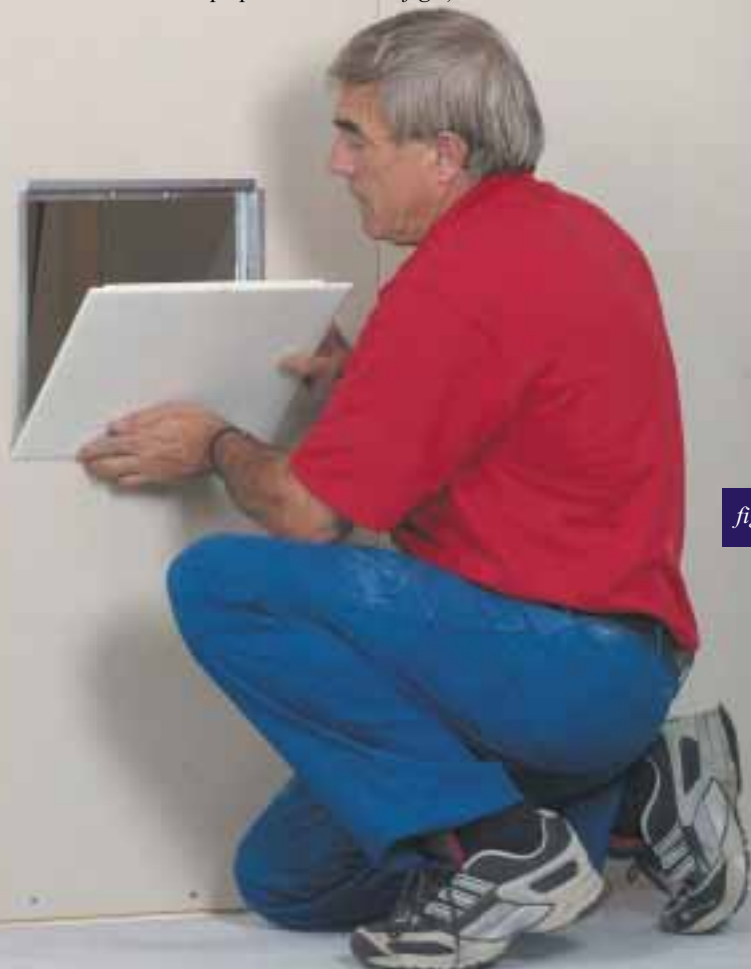

fig.5

Riktig overflatebehandling

Gipsplater er et stabilt materiale som ikke sprekker eller forandrer form. Derfor sikres du et varig og godt resultat enten du maler, legger strie, tapetserer eller setter opp fliser. Uansett er det viktig at den grunnleggende jobben er utført riktig – fra selve montasjen til sparkling og eventuelt grunning.

Sparkling er et viktig ledd i konstruksjonen

En korrekt sparklet skjot har samme styrke som selve gipsplaten. Den skal "sveise" platene sammen til hele flater slik at sprekke-dannelser ikke oppstår.

Den riktige metoden for et perfekt resultat er å sparkle skjotene med papirtape (ikke selvklebende glassfiber o.l.) Dette binder platene sammen og gir en "hel vegg". Det samme gjelder for innvendige hjørner. Husk også å fylle skrue/spikerforsenkning med sparkel, og puss lett med sandpapir slik at overflaten blir jevn.

Er det lurt å forsterke utvendige hjørner?

Utvendige hjørner er alltid utsatt for slag og skader. Derfor kan det være lurt å bestemme seg for å montere et hjørnebeslag før du avslutter sparklingen. Ved bruk av hjørnebeslag, blir kanten alltid pen og rett selv om gipsplatene ikke er helt eksakt tilpasset. (fig.11-14)

Bør jeg grunne gipsplateveggen?

Det ingenting som tilsier at du må grunne gipsplatene for å få god heft, men spør du fagfolkene anbefales det grunning uansett hvilken overflatebehandling som velges. Vær for øvrig oppmerksom på type tapet du velger å kle vegg med. Er det en tynn tapetkvalitet, kan underlaget skinne igjennom. Velg en grunning i samme fargevalør som tapetet.

- Legg papirtapen i sparkelmassen. (fig.1)
- Trekk av overskytende masse. (fig.2)
- Nytt lag sparkel etter at første lag har tørket, ca. 1 døgn. (fig.3)
- Puss overflaten jevn. (fig.4)
- For å unngå støv ved sliping av sparkelskjøter, kan du pusse med en fuktet svamp (filsebrett). (fig.5)

Svar på spørsmål vi ofte hører

Kan man benytte selvklebende glassfiberremser til plateskjøter og hjørner?

Svar: Nei, anvend kun papirremser for gipsplater.

Skal papirremsen oversparkles umiddelbart etter påsetting?

Svar: Nei, papirremsen som er sparklet i skjøten skal tørke i minimum 1 døgn før oversparkling.

fig.1

fig.2

fig.3

fig.4

fig.5

for et perfekt resultat

fig.6

fig.11

fig.12

fig.13

fig.14

fig.7

Bruk papirtape også i innvendige hjørner

Fremgangsmåten er den samme som sparkling av skjøter. På denne måten får du et perfekt, skarpt hjørne. For øvrig binder dette platene. (fig.6--10) Plassering av papirremsen blir enklere hvis du bretter etter midtlinjen før du monterer. (fig.7)

Egner gipsplater seg til flislegging?

Gipsplater er et dødt materiale som ikke krymper eller sveller. Dermed har du et perfekt underlag for fliser. Uansett hvordan veggene i et våtrom er bygget opp, er prinsippet at fuktighet må stoppes ved overflaten før den trenger inn i vegg. På spesielle fuktutsatte steder, for eksempel i dusjen, ved badekar og servant o.l. må du overflatebehandle med en spesiell smøremembran.

Vær nøye med å tette overganger mellom vegg/gulv/tak og i hjørner.

For øvrig anbefaler vi å følge Byggebransjens våtromsnorm.

Se Norgips våtromshefte.

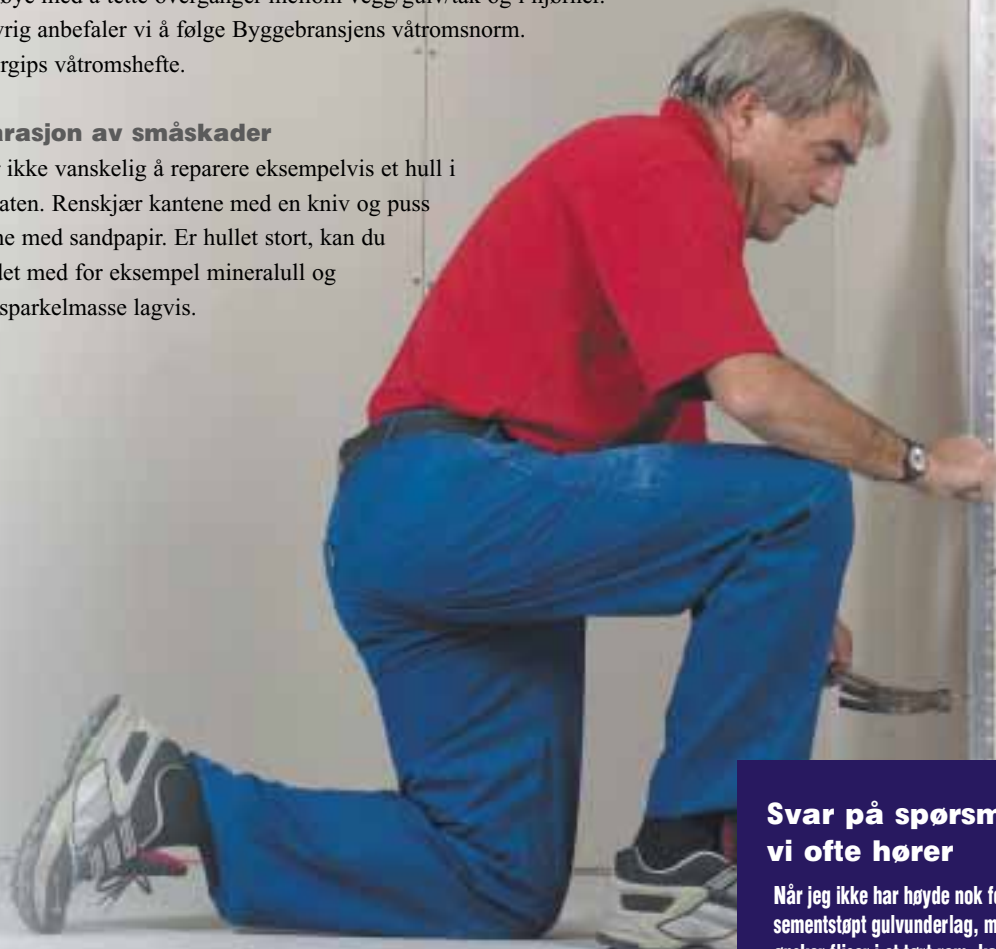
fig.8

fig.9

fig.10

Reparasjon av småskader

Det er ikke vanskelig å reparere eksempelvis et hull i gipsplaten. Renskjær kantene med en kniv og puss kantene med sandpapir. Er hullet stort, kan du fylle det med for eksempel mineralull og legge sparkelmasse lagvis.

Svar på spørsmål vi ofte hører

Når jeg ikke har høyde nok for sementstøpt gulvunderlag, men ønsker fliser i et tørt rom, kan jeg da benytte gipsplater oppå tregulvet?

Svar: Ja, Norgips Gulvplate bygger bare 13 mm i høyden, og du får en stabil flate å legge flisene på.

Norgips AS
Postboks 655 Strømsø 3003 Drammen
Tlf: 33 78 48 00 Fax: 33 78 48 51
E-mail: norgips@norgips.com
www.norgips.no

